નેકી કે કામ કે લિયે
મુખ્તલિફ રાસ્તે કા ઈસ્તેમાલ કરના

ઈફાદાતઃ હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી દા.બ.

લીપ્યાન્કરઃ મવલાના અબ્દુર્રહીમ અબ્દુર્રઉફ નાડા (સુરતી)
કોમ્પોઝીંગઃ સલીમ ઈસ્માઈલ રાવત

નાશિરઃ મકતબા અશરફ, સુરત.

પેશે લફઝ

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહીમ

નહમદુહુ વનુસલ્લી અલા રસૂલીહિલ કરીમ. અમ્માબાદ.

હઝરત અકદસ મુફતી અહમદ સાહબ ખાનપુરી દા.બ. કા રીયાઝૂસ્સાલીહીન કા મકબૂલ દરસે હદીષ સાલોં સે મસ્જિદે અન્વાર મેં ચલ રહા હે ઔર બહુત સારે હઝરાત કો ઈસ્સે ફાઈદા પહુંચ રહા હે ખુસૂસી તૌર પર હમ જૈસે તલબા કો અલ્લાહ હઝરતે અકદસ કે ફૈઝ સે હમ સબકો મુસ્તફીઝ ફરમાયે. ઈન્હી દરસોં મે સે ઈસ દરસ કી ઈફાદિય્યત કો દેખતે હૂવે અલ્લાહ ને દિલ મે યે બાત ડાલી કે ઈસકો શાયે કિયા જાયે મખ્દૂમી વ મુરશીદી સે જબ ઈસ બાત કા ઈઝહાર કિયા તો અલ્હમ્દુલિલ્લાહ હઝરત વાલા નેં મસર્રત કા ઈઝહાર કરતે હૂવે દુવાઓં કે સાથ ઈજાઝત મહરમત ફરમાઈ ફલિલ્લાહિલ હમ્દુ વલહુશ્શુક્રુ. આપ તમામ હઝરાત સે દુઆ કી દરખ્વાસ્ત હે કે અલ્લાહ ઈસ કો કબૂલ ફરમાકર આખિરત મેં મગ્ફિરત કા ઝરીયા બનાયે ઔર હઝરત અકદસ કી ઝિયાદા સે ઝિયાદા કદર દાની નસીબ ફરમાયે, ઔર હઝરત અકદસ કે સાયે આતિફત કો ખૂબ સિહત ઔર આફિયત કે સાથ બાકી રખ્ખે આમીન.

નોંધઃ ગુજરાતી જાન્નેવાલે હઝરાત કી સહૂલત કે લિયે બાઝ જગાહ ઉર્દુ કે મુશકીલ અલ્ફાઝોં કો બદલ કર ગુજરાતી કે આસાન અલ્ફાઝ લિખે હે. ઈસ લિયે તમામ કારિઈન ઈસકો ઉર્દુ અદબ કા રિસાલા ન સમઝે બલ્કે દીન કી બાત કો સમજને ઔર સમજાને કા રિસાલા સમઝેં.

ફકત તાલિબે દુઆ
અબ્દુર્રહીમ સુરતી નાડા.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡم

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰہِ نَحۡمَدُہٗ وَنَسۡتَعِیۡنُہٗ وَنَسۡتَغۡفِرُہٗ وَنَعُوۡذُ بِاللّٰہِ مِنۡ شُرُوۡرِ اَنۡفُسِنَا وَمِنۡ سَیِّئَاتِ اَعۡمَالِنَا، مَنۡ یَّهۡدِهِ اللّٰہُ فَلَا مُضِلَّ لَہٗ، وَمَنۡ یُّضۡلِلۡہُ فَلَا هَادِيَ لَہٗ، وَاَشۡهَدُ اَنۡ لَّآ اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ وَحۡدَہٗ لَا شَرِیۡکَ لَہٗ، وَاَشۡهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبۡدُہٗ وَرَسُوۡلُہٗ، صَلَّی اللّٰہُ عَلَیۡهِ وَعَلٰٓی اٰلِهٖ وَاَصۡحَابِهٖ وَبَارِکۡ وَسَلِّمۡ تَسۡلِیۡمًا کَثِیۡرًا کَثِیۡرًا۔ امابعد.

ઈદ કી નમાઝ કે લિયે જાતે હૂવે એક રાસ્તા ઈસ્તેમાલ કરો ઔર વાપસી મે દૂસરે રાસ્તા સે લોટો યે મુસ્તહબ હૈ ચૂંકે ઈદ કી નમાઝ એક ઈબાદત હૈ ઉસ્કી અદાયગી કે લિયે જબ આદમી જાયેગા તો કોઈ ન કોઈ રાસ્તા તો ઈખ્તિયાર કરેગા.

અદબ બતલાયા જારહા હૈ કે ઈદ કી નમાઝ કે લિયે જાતે હૂવે ઔર વાપસી મે ઈસી તરહ બીમાર કી ખબર ગીરી ઔર ઈયાદત કે લિયે જાને આને મે ઈસી તરીકે સે હજ કે લિયે અલ્લાહ કે રાસ્તે મે જિહાદ કે લિયે જનાઝા કી શિર્કત કે લિયે ઔર જિતને ભી નૈકી કે કામ હૈ ઈન સબ મે મુસ્તહબ યહી હૈ કે અગર એક રાસ્તે સે જાયે તો દૂસરે રાસ્તે સે લોટે તાકે નૈકી કી જગહે ઝિયાદા સે ઝિયાદા હો જાયેં.

દરઅસલ યે બાત તો કુર્આન કી આયત ઔર અહાદીષ સે સાબિત હૈ કે બંદે કે આમાલ કે મુતાલ્લિક કિયામત મે અલ્લાહ જિન ગવાહોં કો કાઈમ ફરમાયેગે ઈન મે ઝમીન કે વોહ હિસ્સે ભી હોગે જહાં ઈસ્ને આમાલ કિયે થે આદમી જો ભી આમાલ કરતા હૈ ઈન્કે મુતાલ્લિક મુખ્તલિફ ગવાહ કિયામત કે દિન પેશ કિયે જાયેગે જૈસે કોર્ટ કા દસ્તૂર હૈ કે મુજરિમ કે ખિલાફ સુબૂત પેશ કિયે જાતે હૈ ઔર ઈન સુબૂત કો પેશ કરને કે બાદ ઈસ્કે ઉપર જુર્મ સાબિત કિયા જાતા હૈ ફિર સઝા કા ફેસલા સુનાયા જાતા હૈ કિયામત કે દિન અલ્લાહ કે યહાં ભી યહી કારવાયી કી જાયેગી અગરચે અલ્લાહ સારી ચીઝેં જાન્તે ઔર દેખતે હૈ સબ કુચ્છ અલ્લાહ કે ઈલ્મ મે હૈ ઉસ્કે બાવજૂદ અલ્લાહ હુજ્જત કાઈમ કરને કે લિયે બંદો કે ખિલાફ ગવાહ પેશ કરેગે ઔર

ઈન ગવાહોં કે ઝરીયા ઈન્કે ગુનાહો કો સાબિત કિયા જાયેગા ઔર ઈસ્કે બાદ સઝા સુનાયી જાયેગી કુર્આન મે હૈ કે ઈસ દિન ઝમીન અપની ખબરેં સુનાયેગી સૂરે ઝુલ્ઝીલત/૪ ઈસ્કે મુતાલ્લિક મુફસ્સિરીન લિખતે હૈ કે જો ભી આમાલ અચ્છે યા બુરે ઈસ્ને ઝમીન પર કિયે હૈ કિયામત કે રોઝ ઝમીન કા વોહ હિસ્સા ઔર ટુકળા ઈસ્કે મુતાલ્લિક ગવાહી દેગા.
ઈસી તરહ દૂસરે ગવાહ ઈન્સાન કે આઝા હોગે વોહ ભી ગવાહી દેગે ઈસ લિયે કે જબ આદમી કો પૈશ કિયા જાયેગા ઔર ઈસ ને ગુનાહ કિયે હોગે તો દુનીયા કી તરહ મુજરિમ પેહલે હી મરતબા મે અપને ગુનાહ કા ઈકરાર નહી કરેગા ઈસ્કી કોશિશ યહી હોગી કે ઈન સે ઈન્કાર કરદે ફિર જબ દેખેગા કે ઈન્કાર સે બાત બનને વાલી નહી હૈ ઔર મૈરે ખિલાફ ચારોં તરફ સે ગવાહ કાઈમ હો ચૂકે હૈ અગર ઈન્કાર કરૂંગા તબ ભી મૈરી બાત સુની જાને વાલી નહી હૈ તો ફિર મજબૂરન ઈકરાર કરેગા.
બુખારી શરીફ મે રિવાયત હૈ કે એક મરતબા એક આદમી હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ(રદી) સે કુછ સવાલાત કિયે કે કુર્આન કી કુછ આયતોં મે આપસ મે અલગ અલગ બાતેં હૈ જો સમજ મે નહી આ રહી હૈ કે એક આયત સે એક બાત સાબિત હોતી હૈ ઔર દૂસરી આયત સે દૂસરી બાત સાબિત હોતી હૈ હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ(રદી) ને પૂછા વો કયા ઉસને કહા કુર્આન કી બાઝ આયતોં સે માલૂમ હોતા હૈ કે લૌગ આપસ મે એક દૂસરે સે ગુફતેગૂ કરેગે ઔર બાતચીત હોગી ઔર બાઝ આયતોં સે માલૂમ હોતા હૈ કે એક ખામોશી તારી હોગી કિસી કો દમ મારને કી ઈજાઝત નહી હોગી ઔર બાઝ આયતોં સે માલૂમ હોતા હૈ કે લૌગ અપને ગુનાહોં સે ઈન્કાર કરેગે કે હમ ને કભી કુફ્ર ઔર શિર્ક નહી કિયા થા ઈસ પર હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ(રદી) ને ફરમાયા પેહલે તો વો લૌગ ખામોશ રહેગે લૈકીન ઈસ્કે બાદ દેખેગે કે લૌગોં કો તલબ કિયા જાતા હૈ ઔર ઈન સે પૂછા જાતા હૈ ઈસ

મૌકા પર એહલે ઈમાન કો ભી તલબ કિયા જાયેગા ઔર લૌગોં સે છુપા કર અલ્લાહ કી તરફ સે ઈન્કો સવાલાત કિયે જાયેગે કે તુમ ને યે અમલ કિયા થા? મોમિન બંદા ઈસ્કા ઈકરાર કરેગા.
અલ્લાહ ફરમાયેગે કે ઈસ્કે ગુનાહોં કો માફ કરદો.
યે દેખ કર કુફફાર આપસ મે કહેગે કે યહાં તો મામલા બહુત આસાન હૈ જો બાત કહી જાતી હૈ ઈસ્કો માન લિયા જાતા હૈ ચુનાન્ચે વોહ ઈસી બુનીયાદ પર ઈન્કાર કરેગે તો અલ્લાહ કી તરફ સે ઈન્કી ઝુબાન પર મોહર લગા દી જાયેગી ફિર ઈન્કે હાથ ઔર દૂસરે આઝા ઈન્કે ખિલાફ ગવાહી દેગે ઈન ગવાહી દેને વાલોં મે ઝમીન કે હિસ્સે ભી હોગે જહાં વોહ અમલ કિયે થે.
બલ્કે હદીષ મે આતા હૈ કે આદમી કા જબ ઈન્તેકાલ હોતા હૈ તો ઝમીન કે જિન હિસ્સોં પર વોહ નેક આમાલ કરતા થા ઔર ઈસ કે નેક આમાલ આસમાન કે જિન દરવાઝોં સે ઉપર પહુંચાયે જાતે થે ઝમીન કા વોહ હિસ્સા ઔર આસમાન કા વોહ દરવાઝા ઈસ્કી મૌત પર રોતે હૈ ઈસી કો કુર્આન ને કહા કે ઈન કાફિરોં કી હલાકત પર ઝમીન ઔર આસમાન નહી રોયે સૂરે દુખાન કી તફસીર મે હઝરાતે મુફસ્સિરીન ને લિખ્ખા હૈ કે એહલે ઈમાન જો નેક આમાલ કરને વાલે હોતે હૈ ઈન્કી મૌત પર ઝમીન રોતી હૈ ઔર ઝમીન કે વોહ હિસ્સે જહાં વોહ અલ્લાહ કી ઈબાદત કિયા કરતા થા વોહ ભી રોતે હૈ શોઅબુલ ઈમાન/૩૦૧૮ ઈસ લિયે કે ઝમીન કે જિસ હિસ્સા પર અલ્લાહ કી ઈબાદત કી જાતી હૈ વોહ ખૂશ હોતી હૈ કે મુજે અલ્લાહ કી ઈબાદત કે લિયે ઈસ્તેમાલ કિયા ગયા તો જબ મોમિન બંદા મર જાતા હૈ તો ઝમીન કા વોહ હિસ્સા ઔર જગહ વેરાન હો જાતી હૈ લિહાઝા વો રોતી હૈ.
મુસલમાન કી મૌત પર ચાહે ઈન્સાન રોયે યા ન રોયે લૈકીન વોહ જગહ ઝરૂર રોતી હૈ ઔર આસમાન કે જિન દરવાઝોં સે આમાલ જાતે થે વોહ ભી રોતે હૈ.

મતલબ યે હૈ કે યે સારી જગહે ગવાહી દેતી હૈ ઔર અલ્લાહ કે યહાં યે સારી ચીઝેં નોટ કી જાતી હૈ ઈસી લિયે હદીષ મે આતા હૈ કે અલ્લાહ કી તસબીહ કો ઉન્ગલીયોં પર ગિના કરો કયૂં કે વો કિયામત કે દિન ગવાહી દેગી તિરમિઝી શરીફ જહાં વો ગુનાહોં કો બતાયેગી વહી વોહ યે ભી બતાયેગી કે ઈન પર તુમ ને અલ્લાહ કા ઝિકર કિયા થા કેહને કા હાસિલ યે હૈ ઝમીન કે વોહ હિસ્સે જહાં પર આદમી ઈબાદત કરતા થા વોહ ભી ઉસ્કે હક મે ગવાહી દેગે ઈસ લિયે શરીઅત કી નિગાહ મે યે બાત મતલૂબ હૈ કે આદમી ઝિયાદા સે ઝિયાદા ઝમીન કે હિસ્સે અપની ગવાહી કે લિયે તય્યાર કરે ઈસી લિયે આપને દેખા હોગ કે આદમી ફર્ઝ નમાઝ પળને કે બાદ થોળી સી જગહ બદલ કર નફલ ઔર સુન્નત પળતા હૈ ઈસ મે જહાં ઔર બહુત સી હિકમતેં હૈ વહી એક હિકમત યે ભી હૈ કે ઈસ તરહ ગોયા દો જગહ કિયામત કે દિન આપ કે હક મે ગવાહી દેગી. ઈસ તરહ બીમાર કી ખબરગિરી ઔર ઈયાદત કે લિયે જાને આને મે ભી મુખ્તલિફ રાસ્તે ઈખ્તિયાર કરના પસંદીદા હૈ કિસી બીમાર કી બીમાર પુરસી ભી બહુત બળા નૈકી કા કામ હૈ આજ કલ ઈસ્કી તરફ સે ભી બહુત ગફલત બરતી જાતી હૈ અગર કુછ તાલ્લુક હો તો કર લેતે હૈ વરના નહી કરતે હાલાંકે એક મોમિન કા દૂસરે મોમિન પર હક હૈ ઈસ લિયે મહોલ્લા વાલે મસ્જિદ વાલે મે સે કિસી કે મુતાલ્લિક જબ દેખે કે વો નઝર નહી આ રહા હૈ તો હક હૈ કે ઈસ્કી ઈયાદત કે લિયે જાયે ઈસ પર બળા સવાબ હૈ હદીષ મે આતા હૈ કે કોઈ આદમી કિસી બીમાર કી ઈયાદત કે લિયે સુબહ કે વકત ગયા તો શામ તક ૭૦૦૦૦ ફરિશ્તે ઈસ્કે લિયે દુઆ કરતે હૈ ઔર કોઈ શામ કો ગયા તો સુબહ તક ૭૦૦૦૦ ફરિશ્તે ઈસ્કે લિયે દુઆ કરતે હૈ હદીષ મે યહાં તક આતા હૈ કે કોઈ આદમી જબ કિસી બીમાર કી ઈયાદત કે લિયે જાતા હૈ તો વોહ અલ્લાહ કી રહમત મે દોળતા હૂવા જાતા હૈ એક છોટા સા અમલ હૈ લૈકીન ઈસ્કી બળી ફઝીલત આયી હૈ.

ઈસ લિયે બીમાર કી ઈયાદત હજ અલ્લાહ કે રાસ્તે મે જિહાદ ઔર જનાઝા કી શિર્કત કે લિયે ઔર ઈસ જૈસે જિત્ને ભી નૈકી કે કામ હૈ ઈન્કે લિયે અગર આપ જા રહે હૈ તો કોઈ ન કોઈ રાસ્ત તો ઈખ્તિયાર કરના હી પળેગા ઈસ લિયે વહાં સુન્નત યહી હે કે અગર એક રાસ્તે સે જાયે તો દૂસરે રાસ્તે સે લોટે યે હુકમ સિર્ફ ઈદ કી નમાજ કી સુન્નત નહી હે આજ કલ લૌગ ઐસા સમજતે હે ઈસ લિયે ઈદ કી નમાઝ કે લિયે ઈસ્કા એહતેમામ ભી કરતે હે હાલાંકે ઐસા નહી હે બલ્કે ઈદ કી નમાઝ કે અલાવા તમામ ઈબાદાત કે કામોં મે યહી હુકમ હે જનાઝા કી શિર્કત બીમાર કી ઈયાદત વગૈરા સારે નૈકી કે કામ કે લિયે એક રાસ્તા સે જાયેં ઔર દૂસરે રાસ્તે સે લોટે ઈસ્કી વજહ યહી હે કે આદમી જબ ચલ કર ઈન રાસ્તોં સે ગુઝરેગા તો કિયામત મે ઝમીન કે વોહ હિસ્સે આપ કે હક મે ગવાહી દેગે કે એ અલ્લાહ યે બંદા ઈદ કી નમાઝ પઢને કે લિયે મુજ પર સે ચલ કર ગયા થા ઔર વાપસ લોટતે વકત મુજ પર સે ચલ કર લોટા થા યે ભી આદાબ મે સે હે ઈસ લિયે જબ ઈન આમાલ કો અંજામ દેં તો સાથ સાથ ઈન ચીઝોં કા ભી એહતેમામ કરેં.

નૈકી કે જિત્ને ભી આમાલ બતાયે ગયે ઉન્કો અંજામ દેને કે તરીકે ભી રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને બતાયે હે અલ્લાહ ને આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી ઝાત કો નમૂના બના કર ભેજા હે ઈસ લિયે હર કામ કો ઈસી તરીકા કે મુતાબિક અંજામ દેને કી કોશિશ કરની ચાહિયે જો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને બતાયે હે તબ હી વોહ અમલ મકબૂલ હોગા જૈસે અગર આપ કિસી જગહ પર કિસી ચીઝ કે બનાને કા આડર દેં ઔર આપ ને ઈસ્કા એક નમૂના ભી દે રખ્ખા હે ફિર અગર બનાને વાલા ઈસ નમૂના સે ઝરા ભી ઈધર ઉધર કરેગા તો આપ ઈસ ચીઝ કો રીઝેકટ કર દેગે કે યે હમારે આડર કે મુતાબિક નહી હે માલૂમ હૂવા કે નમૂના મે ઝરા સા ભી ફર્ક નહી આના ચાહિયે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ

સલ્લમ કી ઝાતે બા બરકત કો અલ્લાહ ને હમારે હર અમલ કે વાસ્તે નમૂના બનાયા હૈ કુર્આન મે અલ્લાહ ને ફરમાયા કે આપ કી ઝાત ઈન્સાનો કે લિયે નમૂના હૈ તો ફિર હર છોટે બળે અમલ મે ઈસી કો દેખા જાયેગા તભી વોહ અમલ અલ્લાહ કે યહાં મકબૂલ હોગા ઈસ લિયે ઈસ્કા એહતેમામ કરના ચાહિયે.

હઝરત જાબિર(રદી) ફરમાતે હૈ કે જબ ઈદ કા દિન હોતા થા તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઈદ કી નમાઝ કે લિયે એક રાસ્તા સે તશરીફ લે જાતે થે ઔર દૂસરે રાસ્તા સે વાપસ તશરીફ લાતે થે.

ઈફાદાતઃ ઈસ્કા મકસદ યહી હોતા થા કે ઈબાદત કી જગહ ઝિયાદા સે ઝિયાદા હો.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર(રદી) ફરમાતે હૈ કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ જબ હજ કે લિયે યા જિહાદ કે લિયે યા કિસી ઔર કામ કે લિયે મદીના મુનવ્વરા સે બાહર તશરીફ લે જાતે તો દરખ્ત વાલે રાસ્તે સે મદીના મુનવ્વરા સે બાહર તશરીફ લે જાતે થે ઔર મુઅર્રીસ વાલે રાસ્તા સે મદીના મે વાપસ દાખિલ હોતે થે ગોયા દાખિલ હોને કે લિયે અલગ રાસ્તા ઔર નિકલને કે લિયે દૂસરા રાસ્તા ઈસી મકસદ કે લિયે ઈખ્તિયાર કિયા ગયા ઔર ઈન સફરોં મે હજ કે ભી અસ્ફાર હોતે થે તો જબ આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ હજ યા ઉમરા કે લિયે મક્કા તશરીફ લે જાતે થે તો મક્કા કા જો બાલાઈ હિસ્સા યાની જન્નતુલ મુઅલ્લા વાલા રાસ્તા હૈ ઈધર સે આપ મક્કા મે દાખિલ હોતે થે ઔર વોહ જો ઝેલી રાસ્તા હૈ ઈધર સે વાપસ લોટતે થે ગોયા ઈસ તરીકે સે આપને યે તાલીમ દી કે આદમી એક રાસ્તા સે જાયે ઔર દૂસરે રાસ્તે સે આયે લિહાઝા હમ અપને તમામ ઈબાદત કે કામો મે ઈસ્કા એહતેમામ કરેં.

વ આખિરૂ દઅવાના અનિલ્હમ્દુલિલ્લાહિ રબ્બિલ આલમીન.
વસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા રસૂલિહિલ કરીમ વ અલા આલિહી વ અસ્હાબિહી અજમઈન આમીન.